

PROGRAM WYCHOWAWCZO - PROFILAKTYCZNY

w ZESPOLE SZKÓŁ
im. BOLESŁAWA PRUSA
w CZĘSTOCHOWIE

ROK SZKOLNY 2026/ 2027

*Zapytaj siebie, czy to co dziś robisz,
przybliża Cię do tego, gdzie chcesz być jutro?*

Opracowany przez zespół w składzie:
mgr Aneta Wiśniewska – z-ca dyrektora
mgr Katarzyna Kornatka – pedagog
mgr Barbara Tryba – nauczyciel
mgr Ilona Muś-Malicka – nauczyciel
mgr Aleksandra Lechowicz – nauczyciel

SPIS TREŚCI

- I. Obowiązujące podstawy prawne
- II. Diagnoza
- III. Priorytetowe cele wychowawcze i profilaktyczne szkoły
 - 1. Sylwetka Absolwenta
 - 2. Misja i wizja szkoły
 - 3. Cele i zadania programu
- IV. Zadania wychowawcy w ramach ogólnych zadań edukacyjnych szkoły
- V. Powinności i treści wychowawcze właściwe dla poszczególnych zajęć edukacyjnych
- VI. Cele wychowawcze i profilaktyczne realizowane we współpracy z Radą Rodziców
- VII. Cele wychowawcze i profilaktyczne realizowane przez Samorząd Uczniowski
- VIII. Instytucje wspomagające realizację programu
- IX. Ewaluacja
- X. Ustalenia końcowe

I. Obowiązujące podstawy prawne

Podstawa prawna:

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. z 1997 r. nr 78 poz. 483 ze zm.).
2. Konwencja o Prawach Dziecka, przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych z 20 listopada 1989 r. (Dz. U. z 1991 r. nr 120, poz. 526).
3. Ustawa z 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2024r. poz. 986).
4. Ustawa z 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2024 r. poz. 750).
5. Ustawa z 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (Dz. U. z 2024 r. poz. 737).
6. Ustawa z 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jedn. Dz. U. z 2023 r. poz. 2151).
7. Ustawa z 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r. poz. 1939).
8. Ustawa z 9 listopada 1995 r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (Dz. U. z 2024 r. poz. 1162).
9. Ustawa z 9 czerwca 2022 r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich (Dz. U. z 2024 r. poz. 987).
10. Ustawa z 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich (Dz. U. z 2024 r. poz. 560).
11. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (tekst jedn.: Dz. U. z 2020 r. poz. 1604).
12. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej (Dz. U. z 2017 r. poz. 356 ze zm.).
13. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 18 sierpnia 2015 r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii (Dz. U. z 2020 r. poz. 1449).
14. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 30 stycznia 2018 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia ogólnego dla liceum ogólnokształcącego, technikum oraz branżowej szkoły II stopnia (Dz. U. z 2018 r. poz. 467 ze zm.).
15. Podstawowe kierunki realizacji polityki oświatowej państwa w roku szkolnym 2025/2026.
16. Statut Technikum nr 11 oraz Statut Szkoły Branżowej I Stopnia.
17. Standardy Ochrony Małoletnich przyjęte w szkole 15.02.2024.

II. Diagnoza

Program Wychowawczo - Profilaktyczny Szkoły został opracowany na podstawie:

- ewaluacji Programu Wychowawczo - Profilaktycznego w roku szkolnym 2025/2026 w formie ankiet,
- obserwacji zachowań uczniów i zachodzących w tym zakresie zmian,
- analizy dokumentacji (analiza zapisów w dziennikach lekcyjnych),
- rozmów z nauczycielami,

Zalecenia i wnioski posłużyły do opracowania poszczególnych celów.

Program jest spójny z dokumentem określającym kierunki realizacji polityki oświatowej państwa w roku szkolnym 2026/2027. Kierunkami są:

1. Wspieranie przedszkoli i szkół we wdrażaniu zmian wynikających z Reformy26. Kompas Jutra, ukierunkowanych na tworzenie szkoły wymagającej, wspierającej i przyjaznej rozwojowi ucznia.
2. Szkoła miejscem budowania odporności społecznej – kształtowanie postaw patriotycznych, obywatelskich i prospołecznych oraz odpowiedzialności za bezpieczeństwo własne i innych.
3. Edukacja zdrowotna w szkole – promowanie zdrowego stylu życia, aktywności ruchowej oraz przygotowanie uczniów do odpowiedzialnych zachowań prozdrowotnych i udzielania pierwszej pomocy.
4. Promowanie higieny cyfrowej i aktywności off-line. Rozwijanie umiejętności bezpiecznego poruszania się w sieci i krytycznego myślenia, w tym odpowiedzialnego korzystania ze sztucznej inteligencji, a także korzystania z funkcjonalności i zasobów Zintegrowanej Platformy Edukacyjnej.
5. Rozpoznawanie potrzeb dzieci i młodzieży z wykorzystaniem oceny funkcjonowania w środowisku przedszkolnym i szkolnym. Wspieranie przedszkoli i szkół w zakresie współpracy z rodzicami w procesie edukacji, pomocy psychologiczno - pedagogicznej i wychowania w celu zapewnienia spójności i skuteczności wsparcia udzielanego każdemu dziecku.
6. Profilaktyka uzależnień behawioralnych i przeciwdziałanie przemocy rówieśniczej. Wspieranie zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży oraz udzielanie pomocy w kryzysach psychicznych.
7. Wspieranie podejmowania świadomych decyzji edukacyjno-zawodowych, ze szczególnym uwzględnieniem doradztwa zawodowego i promocji kształcenia zawodowego. Upowszechnienie nowej oferty kształcenia zawodowego wypracowanej z branżami.
8. Wspieranie ciekawości i aktywności poznawczej uczniów poprzez promowanie kształcenia interdyscyplinarnego i pracy projektowej oraz wykorzystywanie oceniania kształtującego i informacji zwrotnej w pracy z uczniem.

Program został tak skonstruowany, aby stanowił kontynuację działań z lat poprzednich, z uwzględnieniem zaleceń po przeprowadzonej ewaluacji.

Obszary zagrożeń:

W wyniku ewaluacji Szkolnego Programu Wychowawczo - Profilaktycznego, przy użyciu wymienionych uprzednio technik i metod badawczych, wyróżniono najbardziej ryzykowne,

powtarzające się zachowania uczniów, będące zagrożeniem dla płynnego przebiegu wychowania i edukacji młodzieży oraz ich bezpieczeństwa:

1. brak umiejętności radzenia sobie w sytuacjach trudnych,
2. brak wewnętrznej motywacji,
3. brak samodyscypliny,
4. brak odpowiedzialności za swoje czyny (również w ramach kultury osobistej),
5. nie zawsze zintegrowane działania rodziców i nauczycieli.

Po przeprowadzonej analizie opracowano poniższe zalecenia do dalszej pracy wychowawczo - profilaktycznej na terenie szkoły:

Rekomendacje:

- Zwracać uwagę uczniów na kształtowanie umiejętności praktycznych i efektywnej nauki w szkole i w domu - praca samokształceniowa.
- Zwracać uwagę na kulturę osobistą, szacunek wobec innych osób.
- Rozmawiać z rodzicami o zwiększeniu ich zaangażowania w proces nauki dzieci, pokazując metody i środki, jakimi mogą dysponować (zwiększyć kontrolę nad czasem wolnym, zadbać o odpowiednią dietę, jakość wypoczynku i aktywność fizyczną).
- Kłaść nacisk na zajęcia integrujące klasę oraz kształtujące kulturę osobistą i języka, jak również formować postawę odpowiedzialności i ponoszenia konsekwencji za własne postępowanie.
- Wdrażać i realizować zadania dotyczące problematyki emocjonalno – społecznej, uwzględniając nowe formy motywacji uczniów do rozwoju swoich umiejętności i wiedzy oraz planowania pracy własnej na różne sposoby.
- Wzmacniać działania nauczycieli we współpracy ze specjalistami.

Należy zwrócić uwagę na fakt, że efekty planowanych i wdrażanych działań wychowawczych mogą być odroczone i zauważalne u konkretnego ucznia dopiero w kolejnych latach.

Szkolny Program Wychowawczo - Profilaktyczny określił sposób realizacji celów kształcenia oraz zadań wychowawczych zawartych w podstawie programowej kształcenia ogólnego, uwzględniając kierunki i formy oddziaływań wychowawczych, których uzupełnieniem są działania profilaktyczne, skierowane do uczniów, rodziców i nauczycieli, co przyniosło dobre efekty.

III. Priorytetowe cele wychowawcze i profilaktyczne szkoły

Sylwetka Absolwenta

Absolwent jest:

- dobrym obywatelem, świadomym swych praw i obowiązków, posiadającym godność i poczucie własnej wartości, szanującym prawa innych,
- człowiekiem aktywnym, ciekawym świata i wiedzy, ma różnorodne zainteresowania, chętnie gromadzi różne wiadomości,

- człowiekiem uczciwym, tolerancyjnym i odpowiedzialnym, odróżniającym dobro od zła, kierującym się zasadami moralnymi,
- człowiekiem dbającym o własny rozwój duchowy, wrażliwym na piękno, szanującym dorobek ludzkości w dziedzinie kultury i sztuki,
- człowiekiem dbającym o zdrowie i kondycję fizyczną oraz świadomym ich zależności od stanu środowiska naturalnego,
- dobrze przygotowanym do pracy w wyuczonym zawodzie,
- potrafiącym dostosować się do zmieniających się wymagań rynku pracy,
- posiadającym umiejętności posługiwania się językami obcymi i obsługi urządzeń multimedialnych.

Misja i wizja szkoły

Misja szkoły

Misją szkoły jest przygotowanie młodych ludzi do uzyskania kompetencji i kwalifikacji w zawodach, które są poszukiwane na rynku pracy. Równie ważną rolę odgrywa kształcenie ogólne, dające uczniom zasób wiedzy, umożliwiający dalszy rozwój wspomnianych kompetencji zawodowych, ich modyfikowanie i doskonalenie. Ponadto, rozwijanie aktywnych i odpowiedzialnych postaw uczestniczenia w życiu społecznym.

Wizja szkoły

Szkoła naszych marzeń to taka, w której:

- panuje życzliwa i bezpieczna atmosfera oparta na kulturze osobistej nauczycieli, uczniów i rodziców, wzajemnym szacunku, pomocy i współdziałaniu,
- pielęgnuje się tradycję szkoły, skupiając wokół niej nauczycieli, uczniów, rodziców i absolwentów,
- uczy się młodzież miłości i szacunku dla historii, tradycji i kultury,
- uczeń okazuje pomoc i życzliwość swoim koleżankom i kolegom,
- nauczyciele są sprawiedliwi i konsekwentni, cieszą się autorytetem u młodzieży i rodziców, życzliwym podejściem budzą ich zaufanie, wspierają uczniów w ich rozwoju, rozwijają zainteresowania, pomagają w rozwiązywaniu problemów,
- zajęcia są tak prowadzone, aby wydobyć i rozwinąć talent ucznia, nauczyć samodzielnego myślenia i wiary we własne siły,
- organizowane są atrakcyjne zajęcia pozalekcyjne,
- bogato wyposażone klasopracownie zachęcają młodzież do zdobywania wiedzy, zajęcia sportowe zapewniają warunki do prawidłowego rozwoju fizycznego dziecka,
- młodzież ma zapewnioną opiekę specjalistów do spraw pomocy psychologiczno - pedagogicznej i pielęgniarstwa.

Cele

Uznano, iż do priorytetowych zadań pracy szkoły w zakresie profilaktyki wychowania w roku szkolnym 2026/2027 będzie nauczanie młodego człowieka radzenia sobie w sytuacjach trudnych i konfliktowych oraz brania odpowiedzialności za swoje decyzje.

Cel ogólny programu:

- bycie świadomym zagrożeń płynących z uzależnień w szczególności: uzależnienie od telefonów komórkowych, smartfonów, social mediów, uzależnienie od nikotyny,
- rozwijanie umiejętności radzenia sobie w sytuacjach trudnych,
- rozwijanie umiejętności organizowania samodzielnej pracy i samodyscypliny oraz motywacji do nauki,
- branie odpowiedzialności za podjęte decyzje, rozwijanie samodzielności i kreatywności,
- rozbudzanie poczucia własnej wartości, wiary we własne siły i możliwości,
- kształtowanie postaw i respektowanie norm społecznych (kształtowanie szacunku do innych osób).

Cele szczegółowe programu:

- kształtowanie postaw warunkujących odpowiednie i odpowiedzialne funkcjonowanie w klasie, społeczności lokalnej, w rodzinie oraz w państwie,
- wspomaganie rozwoju ucznia w sferze emocjonalnej i społecznej,
- kształtowanie właściwych postaw prozdrowotnych; dostarczanie rzetelnej wiedzy o zagrożeniach płynących ze stosowania środków uzależniających (palenie tytoniu, e-papierosów, inne),
- rozwijanie umiejętności bezpiecznego poruszania się w sieci i krytycznego myślenia, w tym odpowiedzialnego korzystania ze sztucznej inteligencji,
- w stosunkach międzyludzkich kierowanie się uczciwością i prawdą oraz zaangażowaniem społecznym,
- przeciwdziałanie przemocy rówieśniczej,
- wsparcie w kryzysach psychicznych,
- ścisła współpraca z rodzicami w procesie edukacji, pomocy psychologiczno – pedagogicznej i wychowania.

Działania zawarte w programie prowadzone są w trzech obszarach:

Szkolnym

- spotkania z rodzicami,
- ustalenie jasnych norm i reguł szkolnych,
- zaangażowanie w realizację zadań SU i innych organizacji szkolnych,
- szkoleniowe rady pedagogiczne.

Klasowym

- zajęcia z wychowawcą i inne przedmioty,
- spotkania wychowawcy z rodzicami,
- wspólne zajęcia klasowe.

Indywidualnym

- rozmowy indywidualne z uczniem,
- rozmowy z rodzicami,
- działania dyscyplinujące,
- pomoc uczniom i ich rodzinom.

Działania wychowawcze i profilaktyczne realizowane są poprzez wykorzystanie następujących strategii:

1. Strategia informacyjna

Celem jest dostarczenie adekwatnych informacji na temat skutków zachowań ryzykownych i umożliwienie dokonywania racjonalnych wyborów. U podstaw tej strategii leży przekonanie, że ludzie, zwłaszcza młodzi, zachowują się ryzykownie, ponieważ zbyt mało wiedzą o mechanizmach i następstwach takich zachowań.

2. Strategia edukacyjna

Strategia ta ma pomóc w rozwijaniu ważnych umiejętności psychologicznych i społecznych (nawiązywanie kontaktów, radzenie sobie ze stresem, rozwiązywanie konfliktów itp.). U podstaw tej strategii leży przekonanie, że ludzie, nawet dysponujący odpowiednią wiedzą, podejmują zachowania ryzykowne z powodu braku umiejętności niezbędnych w życiu społecznym.

3. Strategia działań alternatywnych

Jej celem jest zaspakajanie ważnych potrzeb psychologicznych (np. sukcesu, przynależności) i rozwijanie poczucia satysfakcji życiowej przez ułatwianie angażowania się w działalność akceptowaną społecznie (artystyczną, społeczną, sportową). U podstaw tej strategii leży założenie, że wielu ludzi podejmuje zachowania ryzykowne ze względu na brak możliwości rozwoju zainteresowań i osiągnięcia sukcesów.

4. Strategia interwencyjna

Jej celem jest wspieranie w sytuacjach kryzysowych osób mających trudności w identyfikowaniu i rozwiązywaniu problemów osobistych. Elementem interwencyjnym jest towarzyszenie ludziom w krytycznych momentach ich życia. Formą realizacji tej strategii może być poradnictwo, telefon zaufania czy sesje terapeutyczne.

Chcemy, aby Zespół Szkół im. B. Prusa w Częstochowie był placówką bezpieczną, panował w nim klimat sprzyjający pracy uczniów i nauczycieli. Dążymy do tego, aby nasi uczniowie byli kulturalni, odpowiedzialni, komunikatywni, kreatywni i empatyczni, świadomi poczucia przynależności do grupy (klasy, szkoły), którą łączą więzi koleżeństwa i przyjaźni.

Dążymy do tego, aby uczniowie naszej szkoły znali swoje korzenie – swoją małą ojczyznę, jej historię.

IV. Zadania wychowawcy w ramach ogólnych zadań edukacyjnych szkoły

Kluczową rolę w procesie wspierania ucznia w jego rozwoju spełnia osoba wspierająca, czyli nauczyciel.

Zadania wychowawcy to:

- obowiązek prowadzenia zajęć wychowawczych z uczniami,
- zadania i obowiązki związane z ocenianiem zachowania uczniów w ramach oceniania wewnątrzszkolnego,
- zadania i obowiązki związane z udzielaniem uczniom pomocy psychologiczno-pedagogicznej,
- zadania związane z udzielaniem pomocą uczniom, którym z przyczyn rozwojowych, rodzinnych lub losowych potrzebna jest pomoc i wsparcie, w tym również pomoc materialna,
- obowiązki związane ze współdziałaniem z rodzicami w zakresie nauczania, wychowania i profilaktyki, zgodnie z postanowieniami statutu w sprawie organizacji i form tego współdziałania,
- zadania i obowiązki dotyczące wykonywania czynności administracyjnych, w tym prowadzenie dokumentacji przebiegu nauczania,
- realizowanie innych zadań ustalonych w Statutach Zespołu Szkół im. B. Prusa w Częstochowie (Statut Technikum nr 11, Statut Szkoły Branżowej I Stopnia nr 9) zgodnie z procedurami:
 - zapoznanie uczniów i ich rodziców z podstawowymi dokumentami regulującymi życie szkoły,
 - przekazywanie uczniom i ich rodzicom informacji dotyczących zachowania, wyników nauczania oraz wymagań edukacyjnych stawianych przez szkołę,
 - poznanie i zdiagnozowanie warunków życia oraz nauki wychowanków,
 - wspieranie rozwoju uczniów,
 - opracowanie Klasowego Planu Wychowawczo - Profilaktycznego w oparciu o Program Wychowawczo - Profilaktyczny Szkoły, przedstawienie go uczniom na godzinie wychowawczej i rodzicom podczas zebrania,
 - podejmowanie systematycznych wysiłków zmierzających do wytworzenia właściwej atmosfery w zespole klasowym,
 - dbanie o rozwój samorządności w klasie,
 - rozwiązywanie bieżących problemów dydaktycznych i wychowawczych we współpracy z rodzicami, nauczycielami, pedagogiem szkolnym,
 - czuwanie nad przestrzeganiem obowiązującego w szkole prawa, zarówno przez uczniów, jak i nauczycieli uczących w klasie;
 - kształtowanie nawyków odpowiedniego zachowania się w różnych sytuacjach oraz nawyków przestrzegania zasad bezpieczeństwa,
 - integrowanie zespołu klasowego i koordynowanie pracy wychowawczej,
 - urozmaicanie metod nagradzania,
 - planowanie i prowadzenie lekcji wychowawczych zgodnie z planem pracy wychowawcy klasowego;
 - aktywizowanie rodziców i opiekunów do współpracy ze szkołą, organizowanie spotkań z rodzicami;
 - oferowanie uwagi i pomocy młodzieży pochodzącej z rodzin wymagających wsparcia.

V. Powinności i treści wychowawcze właściwe dla poszczególnych zajęć edukacyjnych

Nauczyciele:

- oddziałują wychowawczo na uczniów, niezależnie od przypisanych im funkcji dydaktycznych,
- odpowiadają za życie, zdrowie i bezpieczeństwo młodzieży podczas pobytu w szkole, wyjść indywidualnych i grupowych oraz wyjazdów na wycieczki szkolne,
- udzielają pomocy w przezwyciężaniu niepowodzeń szkolnych w oparciu o rozpoznane potrzeby uczniów,
- wspierają swoją postawą i działaniami pedagogicznymi rozwój psychofizyczny uczniów, ich zdolności i zainteresowania,
- inspirują uczniów do twórczych poszukiwań, aktywności i samodzielności,
- kształcą i wychowują dzieci w duchu patriotyzmu,
- zgodnie z procedurami reagują na przejawy nietolerancji, dyskryminacji i innych negatywnych zachowań,
- dążą w swojej pracy do integracji zespołu klasowego, angażując w życie klasy wszystkich uczniów,
- wspólnie z pedagogiem zabiegają o różne formy pomocy wychowawczej i materialnej dla uczniów znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej,
- dostosowują wymagania edukacyjne do specyficznych potrzeb ucznia posiadającego orzeczenie lub opinię poradni psychologiczno - pedagogicznej,
- współtworzą atmosferę życzliwości i zrozumienia, budzą szacunek swoją wiedzą, kompetencją i postawą,
- proponują uczniom pozytywne formy wypoczynku dostępne w szkole i poza nią,
- realizują, w toku pracy wychowawczej, treści i cele Programu Wychowawczo - Profilaktycznego Szkoły.

Do zadań pedagoga i psychologa w szkole należy w szczególności:

1. prowadzenie badań i działań diagnostycznych uczniów, w tym diagnozowanie indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych uczniów w celu określenia mocnych stron, predyspozycji, zainteresowań i uzdolnień uczniów oraz przyczyn niepowodzeń edukacyjnych lub trudności w funkcjonowaniu uczniów, w tym barier i ograniczeń utrudniających funkcjonowanie ucznia i jego uczestnictwo w życiu przedszkola, szkoły i placówki;
2. diagnozowanie sytuacji wychowawczych w przedszkolu, szkole lub placówce w celu rozwiązywania problemów wychowawczych stanowiących barierę i ograniczających aktywne i pełne uczestnictwo ucznia w życiu przedszkola, szkoły i placówki;
3. udzielanie uczniom pomocy psychologiczno-pedagogicznej w formach odpowiednich do rozpoznanych potrzeb;
4. podejmowanie działań z zakresu profilaktyki uzależnień i innych problemów dzieci i młodzieży;
5. minimalizowanie skutków zaburzeń rozwojowych, zapobieganie zaburzeniom zachowania oraz inicjowanie różnych form pomocy w środowisku przedszkolnym, szkolnym i pozaszkolnym uczniów;

6. inicjowanie i prowadzenie działań mediacyjnych i interwencyjnych w sytuacjach kryzysowych;
7. pomoc rodzicom i nauczycielom w rozpoznawaniu i rozwijaniu indywidualnych możliwości, predyspozycji i uzdolnień uczniów;
8. wspieranie nauczycieli, wychowawców grup wychowawczych i innych specjalistów w:
 - a) rozpoznawaniu indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych uczniów w celu określenia mocnych stron, predyspozycji, zainteresowań i uzdolnień uczniów oraz przyczyn niepowodzeń edukacyjnych lub trudności w funkcjonowaniu uczniów, w tym barier i ograniczeń utrudniających funkcjonowanie ucznia i jego uczestnictwo w życiu przedszkola, szkoły i placówki,
 - b) udzielaniu pomocy psychologiczno-pedagogicznej.

Do zadań pedagoga specjalnego w szkole należy w szczególności:

1. współpraca z nauczycielami, wychowawcami grup wychowawczych lub innymi specjalistami, rodzicami oraz uczniami w:
 - a) rekomendowaniu dyrektorowi szkoły realizacji działań w zakresie zapewnienia aktywnego i pełnego uczestnictwa uczniów w życiu szkoły oraz dostępności, o której mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami,
 - b) prowadzeniu badań i działań diagnostycznych związanych z rozpoznawaniem indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych uczniów w celu określenia mocnych stron, predyspozycji, zainteresowań i uzdolnień uczniów oraz przyczyn niepowodzeń edukacyjnych lub trudności w funkcjonowaniu uczniów, w tym barier i ograniczeń utrudniających funkcjonowanie ucznia i jego uczestnictwo w życiu szkoły,
 - c) rozwiązywaniu problemów dydaktycznych i wychowawczych uczniów,
 - d) określaniu niezbędnych do nauki warunków, sprzętu specjalistycznego i środków dydaktycznych, w tym wykorzystujących technologie informacyjno-komunikacyjne, odpowiednich ze względu na indywidualne potrzeby rozwojowe i edukacyjne oraz możliwości psychofizyczne ucznia;
2. współpraca z zespołem, o którym mowa w przepisach wydanych na podstawie art. 127 ust. 19 pkt 2 ustawy, w zakresie opracowania i realizacji indywidualnego programu edukacyjno-terapeutycznego ucznia posiadającego orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, w tym zapewnienia mu pomocy psychologiczno-pedagogicznej;
3. wspieranie nauczycieli, wychowawców grup wychowawczych i innych specjalistów w:
 - a) rozpoznawaniu przyczyn niepowodzeń edukacyjnych uczniów lub trudności w ich funkcjonowaniu, w tym barier i ograniczeń utrudniających funkcjonowanie ucznia i jego uczestnictwo w życiu przedszkola, szkoły lub placówki,
 - b) udzielaniu pomocy psychologiczno-pedagogicznej w bezpośredniej pracy z uczniem,
 - c) dostosowaniu sposobów i metod pracy do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych ucznia oraz jego możliwości psychofizycznych,
 - d) doborze metod, form kształcenia i środków dydaktycznych do potrzeb uczniów;
4. udzielanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej uczniom, rodzicom uczniów i nauczycielom;
5. współpraca, w zależności od potrzeb, z innymi podmiotami,
6. przedstawianie radzie pedagogicznej propozycji w zakresie doskonalenia zawodowego nauczycieli.

VI. Cele wychowawcze i profilaktyczne realizowane we współpracy z Radą Rodziców

Rodzice:

- uczestniczą w diagnozowaniu pracy wychowawczej szkoły,
- uczestniczą w wywiadówkach organizowanych przez szkołę,
- zasięgają informacji na temat swoich dzieci w szkole,
- współpracują z wychowawcą klasy i innymi nauczycielami, uczącymi w klasie,
- dbają o właściwą formę spędzania czasu wolnego przez uczniów,
- Rada Rodziców, w porozumieniu z Radą Pedagogiczną, tworzy Program Wychowawczo-Profilaktyczny Szkoły.

Działalność Rady Rodziców regulują odrębne dokumenty.

VII. Cele wychowawcze i profilaktyczne realizowane przez Samorząd Uczniowski

Roczny plan pracy SU (odrębny załącznik)

VIII. Instytucje wspomagające realizację Programu

- Publiczna Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna przy ul. Łukasińskiego 40 w Częstochowie,
- Komenda Miejska Policji przy ul. Popiełuszki 5 w Częstochowie, Komisariat VI Policji w Częstochowie
- Kuratorzy Sądowi,
- Ośrodek Pomocy Osobom z Problemami Alkoholowymi przy ul. Sikorskiego 78/80 w Częstochowie
- POWRÓT z U przy ul. Wiolinowej 1 w Częstochowie,
- Inne.

IX. Ewaluacja

Program Wychowawczo-Profilaktyczny nie jest dokumentem zamkniętym, może podlegać zmianom, jeżeli będzie tego wymagała sytuacja wychowawczą w środowisku szkolnym.

Analiza jego skuteczności będzie polegała na monitorowaniu bieżącym oraz corocznie dokonywanej ewaluacji. Okresowego podsumowania efektywności działań wychowawczo-profilaktycznych dokonuje - w obrębie zespołu klasowego - wychowawca, a do oceny całokształtu tych oddziaływań - powołany przez dyrektora szkoły - zespół ds. opracowania Programu Wychowawczo - Profilaktycznego. Wyniki ewaluacji są jawne i prezentowane w postaci raportu.

Narzędzia ewaluacji:

- obserwacja zachowań uczniów i zachodzących w trakcie roku szkolnego zakresie zmian,
- analiza dokumentacji:
 - analiza zapisów uwag w dziennikach lekcyjnych,

- sprawozdania z przeprowadzonych imprez ujętych w harmonogramie Programu Wychowawczo - Profilaktycznym,
- sprawozdania wychowawców klas z realizacji Programu Wychowawczo - Profilaktycznego klas,
- analiza trudności wychowawczych, problemów szkolno - środowiskowych i profilaktycznych, przeprowadzona przez pedagoga szkolnego, na podstawie danych zebranych od nauczycieli, rodziców i uczniów,
- przeprowadzanie ankiet, kwestionariuszy wśród uczniów, rodziców i nauczycieli.

X. Ustalenia końcowe

- Za realizację Programu Wychowawczo - Profilaktycznego w Zespole Szkół im. B. Prusa w Częstochowie odpowiedzialni są wszyscy pracownicy.
- Dyrektor Szkoły czuwa nad prawidłowością jego realizacji.
- Za poszczególne zadania odpowiedzialni są pedagodzy, którzy sami zadeklarowali wolę udziału w ich realizacji bądź nauczyciele wskazani przez Dyrektora Szkoły.

Program Wychowawczo - Profilaktyczny Zespołu Szkół im. B. Prusa w Częstochowie:

- zatwierdzono uchwałą Rady Pedagogicznej w dniu 08.09.2026 r.
- zatwierdzono uchwałą Rady Rodziców w dniu 09.09.2026 r.
- przyjęto w porozumieniu z Samorządem Uczniowskim w dniu 10.09.2026 r.

Rada Rodziców

Rada Pedagogiczna

Samorząd Uczniowski

SFERA FIZYCZNA (dbałość o zdrowie)

Czynniki ryzyka:

- moda na używanie środków psychoaktywnych, palenie papierosów i picie alkoholu,
- brak umiejętności zachowań asertywnych,
- łatwość dostępu do środków psychoaktywnych,
- ryzykowne zachowania powodujące zagrożenia wirusem HIV oraz innymi chorobami,
- **wczesna inicjacja seksualna**,
- obniżona samoocena,
- brak odporności na krytykę,
- brak aspiracji i celów życiowych,
- złe nawyki żywieniowe,
- łatwo dostępna żywność przetworzona,
- brak aktywności fizycznej .

Zadania	Sposób realizacji	Osoba odpowiedzialna za realizację	Nauczyciele współ-odpowiedzialni	Termin
1. Podnoszenie poziomu wiedzy dot. środków uzależniających.	1.1 Przeprowadzanie zajęć warsztatowych dot. szkodliwości: - palenia papierosów (również elektronicznych) - picia alkoholu - zażywania narkotyków i innych środków psychoaktywnych - uzależnienie od telefonów komórkowych	pedagog	wychowawcy klas, psycholog	
	1.2 Przeprowadzanie masowych akcji w ramach obchodów: - Światowego Dnia bez Papierosa - Światowego Dnia AIDS - Dnia Trzeźwości	pedagog	wychowawcy klas, psycholog	XI 2026 XII 2026 IV 2027
	1.3 Zajęcia dla klas I i II w Ośrodku Pomocy Osobom z Problemami Alkoholowymi	pedagog		X 2026
	Przeprowadzenie pogadanek, układów dla uczniów i ich rodziców dotyczących relacji międzyludzkich.	pedagog	wychowawcy klas	XI 2026
	1.5 Uświadomienie konsekwencji zachowań pod wpływem środków uzależniających - aspekt prawny - spotkanie z przedstawicielem prawa –klasy I	pedagog	dzielnicowy	rok szkolny X/XI 2026
	1.6 Przygotowanie i upowszechnianie materiałów edukacyjnych i informacyjnych - plakaty informacyjne – gdzie szukać pomocy - strona internetowa szkoły	M. Bociąga pedagog psycholog	J. Bereszka A. Kucharska-Badeńska wychowawcy klas S. Jędrzejczyk	rok szkolny
	1.7 Prelekcje dla kl. II i III dotyczące zażywania środków uzależniających	psycholog		rok szkolny
	1.8 Światowy Dzień Zdrowej Żywności	A.Świerczyńska		16.X.2026
	1.9 Projekt „Profilaktyka z PRUSEM”	D. Trószczyński		V.2027
2. Przemoc w sieci, bezpieczne korzystanie z mediów społecznościowych.	2.1 Pogadanka na zajęciach z wychowawcą w klasach I dotycząca przemocy w sieci	pedagog	wychowawcy klas psycholog	rok szkolny
	2.2 Informacje przekazywane podczas zajęć przedmiotowych z informatyki	T. Dutkiewicz	B. Nowak	rok szkolny
3. Inicjacja seksualna (odpowiedzialne rodzicielstwo).	3.1 Pogadanka na zajęciach z wychowawcą w klasach III	pedagog	wychowawcy klas psycholog	rok szkolny
4. Zaburzenia w odżywianiu i choroby cywilizacyjne.	4.1 Profilaktyka w zakresie anoreksji i bulimii w klasach II	pedagog	wychowawcy klas psycholog	rok szkolny
	4.2 Profilaktyka zdrowotna w zakresie WZW i czerniaka.	A.Świerczyńska		rok szkolny
5. Promowanie aktywnych form spędzania czasu	5.1 Rajdy piesze i rowerowe.	kierownik wycieczki	wychowawcy klas,	rok szkolny
	5.2 Wycieczki autokarowe.	D. Rataj	kierownicy wycieczek	Rok szkolny

wolnego.	5.3 Akcja wakacje i ferie w mieście.	I.Wypych-Staszewska		II 2027 VI 2027
	5.4 Imprezy sportowe: - udział w igrzyskach młodzieży szkół ponadpodstawowych na szczeblu miasta, regionu i województwa. - mistrzostwa szkoły w: tenisie stołowym, biegu terenowym na 1000 m, skoku w dal, piłce siatkowej, koszykówce, piłce nożnej, piłce ręcznej.	nauczyciele wychowania fizycznego		rok szkolny
	5.5 31 Sportowy wielobój rodzinny.	G. Kamkow	I.Wypych-Staszewska K. Mizgalska	XII 2026
	5.6 X Turniej Cheereaders.	I.Wypych-Staszewska	K.Mizgalska	IV 2027
	5.7Ogólnopolski Dzień Sportu.	G. Kamkow	nauczyciele wychowania fizycznego	VI 2027
	5.8 Realizacja projektu „Aktywna przerwa”	I.Wypych-Staszewska	nauczyciele wychowania fizycznego	rok szkolny
	5.9 Projekt „ Znani, nieznani sportowcy PRUSA”	K. Mizgalska	nauczyciele wychowania fizycznego	rok szkolny
	5.10 X IRajd Wesołego Geodety	M. Przygoda	nauczyciele przedmiotów geodezyjnych i geografii.	VI 2027
6. Rozwijanie postawy odpowiedzialności za środowisko naturalne.	6.1 Dbanie o teren wokół szkoły.	pracownicy obsługi	wszyscy pracownicy szkoły	rok szkolny
	6.2 Konkurs plastyczno-fotograficzny: „Moja mała Ojczyzna”	A.Jamrożkiewicz	J. Bereszka	X.2026
	6.3Zajęcia terenowe w rezerwatach, parkach krajobrazowych i narodowych.	B.Tryba	nauczyciele geografii	rok szkolny
	6.4 Cykl warsztatów – Segregacja odpadów – to ochrona zasobów naturalnych i dbanie o środowisko naturalne.	A.Świerczyńska	nauczyciele geografii, biologii, chemii.	IV.2027
	6.5 Projekt. Mocne i słabe strony alternatywnych źródeł energii.	B. Tryba	nauczyciele geografii, biologii, chemii.	Rok szkolny.
SFERA PSYCHICZNA (emocjonalna, intelektualna) Czynniki ryzyka: - lenistwo, - niska samoocena uczniów, - poziom absencji, - brak celów życiowych, - brak zainteresowania zdobywaniem wiedzy, - przemoc rówieśnicza.				
Zadania	Sposób realizacji	Osoba odpowiedzialna za realizację	Nauczyciele współ-odpowiedzialni	Termin
1. Wspieranie ciekawości i aktywności poznawczej uczniów .	1.1 Szkolenia na zespołach przedmiotowych.	lider WDN	wychowawcy klas	rok szkolny
	1.2 Propagowanie ciekawych form zajęć pozaszkolnych.	wychowawcy klas	wszyscy nauczyciele	rok szkolny
	1.3 Wyjścia do kina, teatru, bibliotek, na wernisaże i wystawy.	wychowawcy klas		rok szkolny
	1.4 Lekcje tematyczne przeprowadzone w: - Muzeum Częstochowskim, - Instytucie Pamięci Narodowej, - Archiwum Częstochowskim, - Odwachu, - Strzelnicy,	K. Rorat	R. Smolich	rok szkolny

	- Muzeum Lwowa i Kresów Południowo-Wschodnich			
	1.5 Wyjścia na imprezy organizowane na terenie miasta między innymi: - wystawy - koncerty - imprezy sportowe - imprezy rocznicowe	wychowawcy klas	wszyscy nauczyciele	rok szkolny
	1.6 Wyjścia na wystawy fotograficzne.	K. Pawlik	nauczyciele przedmiotów fotograficznych	rok szkolny
	1.7 Spotkania ze znanymi osobami związanymi z fotografią ramach Festiwalu Fotografii.	B. Tryba	K. Pawlik	rok szkolny
	1.8 Organizacja plenerów fotograficznych.	A. Przygoda	nauczyciele przedmiotów fotograficznych	rok szkolny
	1.9 Organizacja zajęć w terenie.	B. Tryba	nauczyciele geografii i przedmiotów geodezyjnych	rok szkolny
	1.10 Organizacja wycieczek przedmiotowych do pracodawców współpracujących ze szkołą .	M. Bociąga	nauczyciele przedmiotów zawodowych	rok szkolny
	1.11 "Lekcje z ZUS"	I. Muś-Malicka	O. Wąsowicz	
	1.12 Wsparcie psychologiczno-pedagogiczne uczniów i rodziców.	K. Kornatka K. Gmitruk, D. Trószczyński	Publiczna Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna Południe	rok szkolny
2. Szkoła wspierająca i przyjazna rozwojowi ucznia.	2.1 Organizacja zajęć wspierających rozwój uczniów.	dyrektor	wszyscy nauczyciele	rok szkolny
	2.2 Organizacja matury próbnej z OPERONEM.	A. Wiśniewska	nauczyciele przedmiotów ogólnokształcących	XI 2026
	2.4 Organizacja próbnych egzaminów zawodowych.	M. Bociąga	nauczyciele przedmiotów zawodowych.	XII 2026 IV 2027
3. Rozwijanie zainteresowań uczniów.	3.1 Prowadzenie kół zainteresowań: - koło teatralne - koło informatyczne. - koło matematyczne - Tow. Miłośników Lwowa i Kresów Wschodnich - 1 Samodzielny Pluton Pododdziałów Tradycji Oręża Polskiego - Polskich Drużyn Strzeleckich - szkolne koło TPD - koło historyczne - koło reportersko-fotograficzne - koło PCK	R. Wojciechowska T. Dutkiewicz B. Gajewska K. Rorat K. Rorat B. Gajewska R. Smolich P. Cieślak M. Wadowska	G. Tatarek I. Cichecka nauczyciele matematyki M. Wolna, M. Wolna. K. Rorat K. Pawlik	rok szkolny
	3.2 Organizowanie konkursów szkolnych i międzyszkolnych - konkursy historyczne - turniej matematyczny „Kto pierwszy policzy” dla kl. I, II - konkurs matematyczny „Ku nowej maturze” - konkurs matematyczny „Kangur” - konkurs „Niemiecki wśród pierwszaków” - konkurs cykliczny „Fotografia miesiąca” - Ogólnopolski Konkurs Ekologiczny „EKO-PLANETA” - Wojewódzki Konkurs „Geodezja z Pasją” - konkurs fotograficzny „Zjawiska fizyczne”.	R. Smolich B. Gajewska K. Ćwiakowska B. Gajewska A. Tasarz A. Przygoda A. Świerczyńska M. Przygoda A. Krupa	K. Rorat K. Ćwiakowska nauczyciele matematyki A. Bajor nauczyciele przedmiotów fototechnicznych nauczyciele przedmiotów geodezyjnych	XII 2026 II 2027 III 2027 XII 2026 IV 2027 IV 2027 II 2027

	3.3 Przygotowywanie i umożliwianie udziału w olimpiadach: - Olimpiada wiedzy geodezyjnej i kartograficznej - Olimpiada Wiedzy Technicznej. - Ogólnopolska Olimpiada Wiedzy Elektrycznej i Elektronicznej - Olimpiada przedsiębiorczości - Olimpiada ZUS „Warto wiedzieć więcej o ubezpieczeniach społecznych”	M.Przygoda J.Wojciechowski S. Jędrzejczyk I.Muś-Malicka I.Muś-Malicka	M.Trzepizur, M.Wójcikiewicz M.Wolna D.Malcher O.Wąsowicz O. Wąsowicz	X 2026 X 2026
	3.4 Organizacja amatorskiego przeglądu filmów animowanych	P.Cieślak	nauczyciele przedmiotów fototechnicznych	V 2027
	3.5 Organizacja zajęć w ramach Częstochowskiego Uniwersytetu Młodzieżowego	J.Wojciechowski		
	3.6 Wystawa prac, występy artystyczne uczniów: - XIV wystawa fotografii w galerii ART-FOTO Regionalny Ośrodek Kultury w Częstochowie - wystawa najlepszych fotografii uczniów w Ośrodku Promocji Kultury GaudeMater. - prezentacja talentów teatralnych, wokalnych uczniów podczas Targów Edukacyjnych, w MDK, imprezy na terenie miasta Częstochowy.	P. Cieślak J. Bereszka D.Rataj	K. Pawlik nauczyciele języka polskiego B.Tryba	X 2026 III 2027 rok szkolny
	3.7 Organizacja V Wojewódzkiego Przeglądu Amatorskich Zespołów Teatralnych „Oko na teatr”.	D.Rataj	I.Cichecka	IX 2026
	3.8 Organizacja Dnia głośnego czytania	M.Wadowska	M.Wójcikiewicz	
4. Radzenie sobie ze stresem. Samoregulacja.	4.1 Zajęcia warsztatowe	K. Kornatka, K.Gmitruk	wychowawcy klas	rok szkolny
5. Wzmacnianie motywacji wewnętrznej uczniów.	5.1 Zajęcia warsztatowe	K. Kornatka, K.Gmitruk	wychowawcy klas	rok szkolny
6. Dostarczenie wiedzy o możliwościach dalszego kształcenia lub o możliwościach lokalnego rynku pracy.	6.1 Informatory	M.Wójcikiewicz	pedagog	rok szkolny
	6.2 Organizowanie spotkań młodzieży z pracodawcami.	kierownik szkolenia praktycznego		
7. Dostarczenie wiedzy o własnych zdolnościach, zainteresowaniach i ograniczeniach zdrowotnych przy wyborze dalszego kierunku kształcenia.	7.1 Zajęcia warsztatowe dla klas IV technikum i klas II szkoły branżowej.	K.Kornatka	K.Gmitruk	III 2027
8.Wspieranie uczniów w ich sukcesach i porażkach. Rozwój	8.1.Praca z uczniem słabym: - organizacja pomocy koleżeńskiej, - zajęcia wyrównawcze, - wsparcie psychologiczne.	wychowawcy klas psycholog	nauczyciele przedmiotów	rok szkolny

umiejętności zawodowych w edukacji formalnej i nieformalnej.	8.2. Wejście ucznia na rynek pracy: - warsztaty z preorientacji zawodowej dla klas maturalnych, - warsztaty z preorientacji zawodowej dla klas III szkoły branżowej. - punkt konsultacyjny CIZ dla uczniów	K.Kornatka	doradca zawodowy CIZ	II 2027 II 2027
	8.3 Zajęcia przygotowujące do matury z matematyki	A.Gajewska	M. Wolna	rok szkolny
	8.4. Promowanie osiągnięć uczniów w środowisku szkolnym, lokalnym	J.Bereszka		rok szkolny
	8.5. Realizacja projektów współfinansowanego przez UE: Realizacja projektu w ramach akredytacji nr 2026 -1- PL01- KA121-VET-000411418 Projekt „Dylemat etyczny –sztuczna inteligencja czy ja?”.	B.Tryba M. Grabałowski	M.Wolna A.Zbroszczyk	VI2026 do VIII 2027.
	8.7 „Lekcje z ZUS”	I.Muś-Malicka	O.Wąsowicz	rok szkolny
	8.8 Praca z uczniami o specjalnych potrzebach edukacyjnych.	K.Katarzyna	K.Gmitruk D.Trószczyński	rok szkolny
	8.9 Obchody „Dnia bezpiecznego Internetu”	M.Wadowska		
	9. Sztuczna inteligencja- dobro czy zło.	B. Nowak	nauczyciele	Rok szkolny